

СКЛАДОВІ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Ю.О. Цуркаль,

студентка 5 курсу, Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій
Одеський національний політехнічний університет

Науковий керівник:

Кулінська А.В.

*д.е.н., доцент, професор кафедри адміністративного менеджменту та проблем ринку
Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса*

Ефективне державне регулювання національного господарства України спрямовано на підвищення суспільного добробуту суб'єктів господарської діяльності, а також справедливість розподілу ресурсів та благ. Однією з основних вимог для досягнення збалансованого та ефективного розподілу ресурсів національного господарства є відсутність «провалів» ринку.

У свою чергу, на думку вітчизняних вчених-економістів та фахівців з державного управління, пріоритетність дій, пов'язаних із справедливістю, частіше виявляється менш важливою на рівні окремої державної програми, бо можуть бути використані вирішення політичного характеру з метою перерозподілу ресурсів або благ [2-3]. Але негативний ефект дії окремих програм згладжується за допомогою формування інструментарію забезпечення збалансованого розвитку соціально-економічного механізму антикризового управління, зокрема, загальної системи оподаткування доходів чи шляхом виплати соціальної допомоги певним групам, які знаходяться в несприятливому положенні.

Після проведеного аналізу вищевказаної інформації виокремлено ключові складові інструментарію забезпечення збалансованого розвитку соціально-економічного механізму антикризового управління, які безпосередньо впливають на вирішення цього питання, що передбачає згладжування негативного впливу на підвищення суспільного добробуту суб'єктів господарської діяльності від неефективного розподілу ресурсів й благ, це такі інструменти державного втручання, як адміністративні, економічні або соціальної мотивації. Так, А.А. Чухно [4] вважає, що комбінації вказаних груп інструментів дозволяють забезпечити реалізацію соціально-економічного механізму антикризового управління національним господарством та досягнення його збалансованого розвитку.

Визначено, що після активізації державної політики в розвинених країнах світу, домінуючим інструментарієм оголошено адміністративні заходи щодо скорочення негативного впливу на підвищення суспільного добробуту суб'єктів господарської діяльності від неефективного розподілу ресурсів й благ. Це, насамперед, передбачає розробку стандартів для формування нормативних показників збалансованого розвитку соціально-економічних систем державного управління національним господарством.

На основі вимог стандартів розробляються: дозволи, ліцензії, інші дозвільні документи, зокрема, сертифікація. Вони враховують регіональну специфіку суб'єктів господарської діяльності, що є потребою адаптування стандартів щодо ситуацій територіальних утворень. Традиційне державне регулювання, зокрема адміністративні інструменти контролю, має на увазі інструменти, котрі вказують величину збалансованого розвитку соціально-економічного механізму антикризового управління. Застосування адміністративних інструментів ведуть до високого рівня витрат, пов'язаних із діяльністю,

не враховуючи особливості суб'єктів господарювання, тобто вони слабо стимулюють інновації.

Щодо економічних інструментів, то важливою умовою забезпечення збалансованого розвитку соціально-економічного механізму державного управління національним господарством є використання прав власності, податків, платежів та ін. Економічний інструментарій дозволяє адекватне та сумісне, тобто транснаціональне вирішення проблем збалансованого розвитку та ефективної реалізації соціально-економічної політики на основі: ринкового коректування якості; зростання ефективності або мінімізації витрат; регулювання зміни обставин. Ключовою властивістю економічного інструментарію є його здатність використовувати ринок та особисту вигоду окремих суб'єктів господарської діяльності, перетворюючи цих «супротивників» збалансованого соціально-економічного розвитку на союзників. Це досягається не розпорядчими діями, а зміною стимулів для виробників національного господарства та споживачів.

Водночас, методи соціальної мотивації, зокрема, переконання, інформування, добровільні угоди між державними структурами та суб'єктами господарської діяльності, застосовуються в розвинених країнах світу. В цілому даний інструмент забезпечення збалансованого розвитку соціально-економічного механізму антикризового управління національним господарством має на увазі добровільне ухвалення економічними суб'єктами зобов'язань, що розширюють їх існуючі вимоги. Ці зобов'язання позитивно впливають на репутацію національної економіки держави. З іншого боку, угоди дозволяють державним органам не форсувати введення жорсткіших нормативів і, таким чином, заощадити засоби на їх розробку, впровадження та контроль за їх виконання.

О.П. Дзьобань [1] акцентує увагу на тому, що державна інформаційна політика є важливим інструментом, направленим на поліпшення соціально-економічної поведінки підприємств шляхом збору та розповсюдження інформації про їх продукцію та господарську діяльність. Цей інструмент добре себе зарекомендував в тих випадках, коли негативна інформація про суб'єктів національного господарства може спонукати покупців до відмови від вибору їх продукції.

На нашу думку, у своєму складі кластери повинні мати: підприємства «готового продукту» та сервісу; постачальників спеціалізованих факторів виробництва, комплектуючих виробів, механізмів та сервісних послуг; фінансові інститути; підприємства в супутніх галузях; підприємства, що функціонують в низових галузях, тобто з каналами збуту та споживачами; виробники побічних продуктів; спеціалізовані провайдери інфраструктури; урядові та інші організації, що забезпечують спеціальне навчання, надходження інформації, проведення досліджень і надають технічну підтримку (університети, науково-дослідницькі інститути, структури підвищення кваліфікації), а також агентства, які встановлюють стандарти.

Література:

1. Дзьобань О.П. Механізми соціальних трансформацій: проблеми філософського розуміння / О.П. Дзьобань // Стратегічні пріоритети. – 2017. – № 1 (38). – С. 47-52.
2. Дзьобань О.П. Механізми управлінської діяльності у перехідних соціумах: визначення понятійно-концептуальних основ / О.П. Дзьобань, С.О. Руденко // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2018. – № 776. – С. 133-145.
3. Стратегія сталого розвитку регіону: [монографія] / І.О. Александров, О.В. Половян, О.Ф. Коновалов, О.В. Логачова, М.Ю. Тарасова; [за заг. ред. І.О. Александрова]. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2014. – 203 с.
4. Чухно А.А. Актуальні проблеми стратегії економічного та соціального розвитку на сучасному етапі / А.А. Чухно // Економіка України. – 2017. – № 4. – С. 15-23.